

JANE AUSTEN

Persuasiune

Traducere din limba engleză de
COSTACHE POPA

Prefață de
DRAGOȘ ZETU

Ilustrații de
CHARLES EDMUND BROCK

CLASICI AI LITERATURII

CAPITOLUL II

Domnul Shepherd, avocat precaut de drept civil, care, indiferent de influența sau părerile sale asupra lui sir Walter, ar fi preferat ca *nepălăcerea* să fie sugerată de altcineva, s-a ferit să formuleze până și cea mai ușoară aluzie, ci doar a cerut îngăduința de a-i recomanda să se încreadă total în minunata judecată cu care era înzestrată lady Russell – de la al cărei cunoscut bun-simț el se aștepta să vină, ca sfaturi, tocmai acele măsuri ferme pe care să le vadă, după cum se aștepta, în sfârșit adoptate.

Lady Russell se arată nespus de dornică să soluționeze problema și-i acordă toată atenția cu multă seriozitate. Era o femeie cu facultăți mai curând robuste decât rapide, ale cărei dificultăți de a ajunge la vreo hotărâre în acest caz erau foarte mari din pricina a două principii călăuzitoare ce se băteau cap în cap. Era de o cinste în înțelesul strict al cuvântului, atribuind onoarei o semnificație discretă, dar pe cât era de dornică să cruțe sentimentele lui sir Walter, pe atât era și de îngrijorată de reputația familiei, de corectă în comportarea ei, și tot atât de riguroasă în privința bunei-cuviințe, cu o concepție aristocratică în ideile ei, cu privire la tot ceea ce li se cuvine celor de sus, așa cum n-ar fi putut fi decât un om cinstit și cu bun-simț. Era femeie binevoitoare, miloasă, bună și în stare de un adânc devotament; obiceiurile ei, în majoritatea lor, țineau de standardul bunei-creșteri. Avea o minte cultivată și, în general vorbind, era înțeleaptă și statornică – dar avea prejudecăți în privința obârșiei și a

strămoșilor; acorda o anumită valoare celor de rang și cu vază, ceea ce o orbea puțin în privința greșelilor celor din asemenea clan. Ea însăși văduvă a unui cavaler abia, lady Russell acorda demnității unui baronet tot ceea ce i se cuvenea, și sir Walter, independent de pretențiile sale de veche cunoștință, de vecin atent, de proprietar îndatoritor, de soț al scumpei sale prietene, de tată al lui Anne și al surorilor ei, nefiind altceva decât sir Walter, în concepția ei era îndreptățit să primească multă compasiune și i se cuvenea toată atenția acum, când se afla copleșit de greutate.

Trebuiau să se restrângă; asta nu mai lăsa nici urmă de îndoială. Dar ea dorea din răspuțeri să se împlinească asemenea lucru cu cât mai puțină suferință posibilă pentru el și Elizabeth. A întocmit planuri de economii, a făcut calcule precise și a mai făcut ceea ce nimeni altul nu s-ar fi gândit să facă, s-a sfătuit cu Anne, despre care nici prin gând nu le trecuse celorlalți că ar avea vreun interes în problema cu pricina. S-a sfătuit cu ea și, într-o oarecare măsură, a fost influențată la redactarea planului de reduceri a cheltuielilor, care în cele din urmă a fost supus atenției lui sir Walter. Toate amendamentele propuse de Anne erau izvorâte din corectitudine în detrimentul emfazei. Ea dorea măsuri mai energice, o schimbare mai completă, o lichidare imediată a datoriilor, o atitudine de indiferență cu mult mai marcată față de orice lucru, în afară de justiție și echitate.

— Dacă-l putem determina pe tatăl tău să facă toate cele de aici, spuse lady Russell, aruncând o ultimă privire asupra hârtiei, se pot realiza multe. Dacă are să adopte măsurile propuse, în șapte ani scapă de datorii; și nădăjduiesc că vom fi în stare să-i convingem pe el și pe Elizabeth că domeniul Kellynch Hall are în structura sa o respectabilitate ce nu poate fi zdruncinată de reducerile propuse; și că adevărata demnitate a lui sir Walter

Elliot nici pe departe nu va scădea în ochii oamenilor cu judecată, prin faptul că a procedat ca un om cu principii. De fapt, ce-are să facă el altceva decât ceea ce-au făcut foarte multe dintre vechile noastre familii... ce-ar trebui să facă?... În cazul său nu va fi nimic neobișnuit; și tocmai neobișnuitul e adeseori cel căruia i se datorează partea cea mai rea a suferințelor noastre, așa cum de asemenea i se datorează și partea cea mai rea a comportării noastre. Am mare speranță că vom reuși. Trebuie să fim serioase și hotărâte... pentru că, la urma urmei, cel ce-a făcut datorii trebuie să le și plătească și, cu toate că e firesc să avem în vedere sentimentele unui gentilom și unui șef al casei, ca în cazul tatălui tău, mai mult se cuvine să ținem seama de caracterul omului onest.

Iată principiile potrivit cărora ar fi dorit Anne ca tatăl ei să procedeze și către care prietenii lui să-l îndemne. Ea socotea drept o sarcină de căpetenie ca pretențiile creditorilor să fie satisfăcute, cu toată graba pe care o puteau asigura restricțiile și economiile cât mai multe la număr, și nu vedea nicidecum că demnitatea le-ar putea fi împlăcinată din pricina lor. Dorea ca ele să fie propuse și le considera o datorie. A supraestimat influența pe care o avea lady Russell, iar în ce privește gradul cumplit de sacrificare a plăcerilor, pe care propria-i conștiință îl sugerase, Anne socotea că ar putea fi doar puțin mai greu în a-i convinge la o transformare totală decât la una numai pe jumătate. După cât îi cunoștea ea pe sir Walter și pe Elizabeth, era înclinată să creadă că sacrificiul unei perechi de cai ar fi doar ceva mai puțin dureros decât a ambelor perechi, și tot așa mai departe, pe întreaga listă cu reducerile prea blânde alcătuite de lady Russell.

Cum au fost primite exigențele din cale-afară de rigide ale lui Anne are prea puțină importanță. Nici propunerile făcute

de lady Russell n-au avut deloc succes... n-au putut fi ascultate cu răbdare... nu erau de suportat.

— Cum! Toate plăcerile vieții să înceteze! Excursii, Londra, slugi, cai, mese... reduceri și restricții peste tot! Să nu mai trăiești nici măcar la nivelul unui simplu proprietar! Nu, mai curând să plece de tot de la Kellynch Hall, decât să rămână acolo în asemenea condiții rușinoase.

— Să plece de la Kellynch Hall!

Domnul Shepherd, al cărui interes urmărea într-adevăr reducerea cheltuielilor lui sir Walter și care era pe deplin încredințat că nimic nu se va putea face atâta timp cât n-are să se mute în altă parte, domnul Shepherd, spuneam, și-a însușit numaidecât aluzia.

— Întrucât ideea a fost dată tocmai de cel care trebuie să hotărască, eu nu șovăi nicio clipă, a spus domnul Shepherd, în a mărturisi că mă aflu cu totul de aceeași părere. Nu văd cum sir Walter ar putea materialmente să-și schimbe stilul de viață într-o casă care trebuie să-și păstreze caracterul ospitalier și demnitatea-i străveche; în oricare altă parte, sir Walter ar putea face ce vrea, și va fi respectat, adaptându-se la stilul de viață pe calea – oricare ar fi ea – pe care și-a putut-o alege ca să dea forma dorită gospodăriei sale.

Sir Walter avea să părăsească Kellynch Hall; și, după câteva zile de mare îndoială și nehotărâre, s-a pus marea întrebare încotro s-o apuce, și primul proiect al acestei mari schimbări s-a concretizat.

S-au enunțat trei alternative: Londra, Bath sau altă casă la țară. Anne o dorea din răspuțeri pe aceasta din urmă. O casă mică în propria lor vecinătate, unde ar putea s-o aibă încă în preajmă pe lady Russell, și să fie și aproape de Mary, și să mai aibă și plăcerea de a vedea câte ceva din pajiștile și dumbrăvile

de la Kellynch; către așa ceva ținteau năzuințele ei. Dar, ca de obicei, soarta lui Anne a pândit-o, oferindu-i ceva cu totul potrivit dorințelor pe care și le formulase. Nu putea suferi orașul Bath și nu credea că i s-ar potrivi, și tocmai în Bath avea să-i fie domiciliul.

La început, sir Walter s-a gândit mai mult la Londra, dar domnul Shepherd presimțea că la Londra nu se va putea bizui pe el și a fost destul de iscusit în a-l sfătui să renunțe la capitală și să prefere Bath. Era un loc cu mult mai sigur pentru un gentilom într-o situație dificilă ca a lui: acolo ar putea fi influent și plin de importanță cu puțină cheltuială comparativ... Celor două avantaje substanțiale pe care le oferea Bath față de Londra, li se dădu toată amploarea cuvenită: avantajul distanței de Kellynch, numai optzeci de kilometri, și apoi faptul că lady Russell petrecea acolo în fiecare iarnă o parte din anotimp; și, spre marea satisfacție a sus-numitei doamne, care de la început în plănuita schimbare a opinat pentru Bath, sir Walter și Elizabeth au fost determinați să creadă că, stabilindu-se acolo, nu vor pierde nici vaza, nici desfătarea.

Lady Russell se văzu silită să se împotrivescă știutelor dorințe ale lui Anne. Ar fi fost prea mult să pretindă ca sir Walter să descindă într-o casă mică în vecinătatea fostei sale reședințe. Însăși Anne ar fi avut parte de niște umiliri cu mult mai mari decât le prevăzuse, iar pentru starea sufletească a lui sir Walter, acele umiliri ar fi fost îngrozitoare. Și cât privește aversiunea pe care Anne o avea pentru Bath, o socotea doar o prejudecată și o greșală, datorită împrejurării de a fi urmat școala acolo timp de trei ani, după moartea mamei sale, și, în al doilea rând, datorită întâmplării de a nu se fi simțit într-o foarte bună dispoziție în iarna aceea – singura, de altfel – pe care o petrecuse mai târziu acolo împreună cu ea.

Pe scurt, lady Russell era îndrăgostită de Bath și era gata să creadă că orașelul cu pricina trebuia să placă tuturor; în ce privește sănătatea tinerei sale prietene, petrecând toate lunile calde cu dânsa la Kellynch Lodge – casa în care locuia lady Russell –, orice soi de primejdie ar fi înlăturată; și, de fapt, schimbarea trebuia să aducă atât o sănătate bună, cât și o bună dispoziție. Anne ieșise prea puțin din casă, fusese prea puțin văzută. Nu se bucura de-o dispoziție grozavă. O societate mai numeroasă va aduce o schimbare în bine. Lady Russell dorea ca Anne să fie mai cunoscută în lume.

Ideea că orice altă casă din vecinătate era de nedorit pentru sir Walter a fost sprijinită și susținută de o parte, ba chiar de o parte importantă a complotului, fiind implantată din fericire chiar de la început. Domnia-sa trebuia nu numai să-și părăsească domeniul, ci să-l și vadă în mâinile altora. O probă de tărie de caracter pe care alcătuirii mai tari decât cea a lui sir Walter nu ar fi putut să o îndure... Kellynch Hall trebuia arendat. Dar hotărârea, totuși, trebuia să rămână o taină de nepătruns; nu trebuia să răsuflă dincolo de propriul lor cerc.

Sir Walter n-ar fi putut suporta înjosirea de a fi cunoscută intenția lui de a-și arenda domeniul... Domnul Shepherd a menționat o dată cuvântul „anunț”; ... dar, după aceea, n-a mai îndrăznit niciodată să-l mai rostească; sir Walter a înlăturat cu dispreț ideea vreunei oferte de orice soi; a interzis și cea mai nevinovată și ușoară aluzie scăpată cum că el ar avea asemenea intenții; și numai presupunând că ar fi fost rugat în mod spontan de vreun solicitant desăvârșit, numai așa ar arenda, dar în condițiile fixate de dânsul și făcându-i prin asta o mare favoare.

Ce repede găsești motive ca să justifici și să încuviințezi ceea ce-ți place!... lady Russell mai avea încă un motiv minunat ca să

se bucură din toată inima că sir Walter, împreună cu familia, avea să se mute de la Kellynch Hall. În timpul din urmă, Elizabeth legase o prietenie pe care ea tare mai dorea s-o vadă ruptă: o prietenie cu o fiică a domnului Shepherd, care, după o căsătorie nenorocită, se întorsese în casa tatălui ei cu o povară suplimentară de doi copii. Era o femeie tânără, isteată, care învățase tainele artei de a se face plăcută (cel puțin arta de a se face plăcută la Kellynch Hall) și care se făcuse atât de plăcută domnișoarei Elliot, încât chiar stătuse acolo de mai multe ori, în ciuda faptului că lady Russell, care socotea deplasată o asemenea prietenie, sugerase cât putuse prudența și rezerva.

De fapt, lady Russell mai că n-avea nicio influență asupra lui Elizabeth și părea c-o iubește mai curând fiindcă voia s-o iubească, decât pentru că Elizabeth ar fi meritat. De la ea nu primise niciodată altceva decât o atenție formală, nimic altceva decât păstrarea riguroasă a regulilor curtoaziei: niciodată n-avusese niciun fel de succes cu sfaturile pe care voia să i le dea, împotriva pornirilor sale mai sus arătate. În repetate rânduri, încercase cu toată seriozitatea s-o includă și pe Anne în călătoriile făcute la Londra; Anne era expusă față de o totală nedreptăți și unor aranjamente egoiste, care o excludeau din proiect, ea însăși străduindu-se, în multe împrejurări, să-i ofere lui Elizabeth privilegiul de a se folosi de propria ei experiență și judecată, cu mult mai prețioase..., dar totdeauna în zadar. Elizabeth avea să meargă pe calea-i proprie... și niciodată nu și-a urmat-o într-o opoziție mai fermă față de lady Russell ca în alegerea făcută în persoana doamnei Clay: să-și întoarcă fața de la tovarășia unei surori atât de merituoase ca să-și dăruiască afecțiunea și încrederea uneia care n-ar trebui să fie pentru ea nimic altceva decât obiectul unei politeți distanțe.

De altfel, amiciția doamnei Clay, după părerea pe care și-o făcuse lady Russell, era foarte nepotrivită în ce privea stare socială, iar ca fire o socotea drept o parteneră foarte primejdioasă... așa încât o mutare ce-ar fi îndepărtat-o pe doamna Clay, punându-i la îndemână domnișoarei Elliot un lot de amiciții mult mai indicate, ar fi constituit un țel de primă importanță.

CAPITOLUL V

În dimineața hotărâtă pentru vizitarea proprietății Kellynch Hall de către amiral și de doamna Croft, Anne găsisse cât se poate de firesc să plece aproape întreaga zi în plimbare la lady Russell și să se ferească din calea lor până ce totul va fi gata; deși găsi în același timp cât se poate de firesc să-i pară rău că pierduse prilejul de a-i vedea.

Întrevederea dintre cele două grupuri se dovedi pe deplin satisfăcătoare, soluționând dintr-odată întreaga problemă. Fiecare dintre doamne era dinainte predispusă la învoială și, de aceea, n-a văzut la cealaltă decât cele mai distinse maniere; iar în privința gentilomilor, s-a simțit o bună dispoziție atât de entuziastă, atâta larghețe sinceră și convingătoare din partea amiralului, încât nu se putea decât să-l câștige pe sir Walter, care, pe lângă toate, a mai fost și lingușit de asigurările date de domnul Shepherd tocmai în privința comportamentului său cât se poate de ales și nemaiînchipuit de rafinat, comportament știut din auzite de amiral drept un model de bună-creștere.

Casa cu terenurile aferente și mobilierul s-au bucurat de încuviințare, de asemenea și cei doi soți Croft, ca și condițiile, datele, bunurile și persoanele – toate s-au dovedit a fi cum se cuvine; și slujbașii domnului Shepherd au fost puși la lucru, fără să fi fost nici un singur preambul de modificat din tot formularul cu „Înțelegerea de față prevede”...

Sir Walter, fără șovăire, a declarat că amiralul este cel mai frumos marinar din câți a cunoscut și a mers atât de departe, încât să declare că, dacă ar putea să-și potrivească într-un fel părul, nu s-ar rușina să fie văzut în tovărășia lui oriunde ar fi; iar amiralul, cu duioasă afecțiune, i-a spus soției sale în timp ce treceau prin parc la întoarcere:

— Am bănuț că vom ajunge curând la o înțelegere, draga mea, cu toate cele ce ne-au fost spuse la Taunton. Baronetul nu-i el dintre cei care să descopere praful de pușcă, dar pare a fi om de treabă... – complimente reciproce, care puteau fi socotite la fel de eficiente.

Soții Croft aveau să intre în posesia casei în ziua de Sfântul Mihail și, dat fiind că sir Walter își propusese să se mute la Bath încă în cursul lunii precedente, acesta nu mai avea vreme de pierdut cu punerea la punct a tuturor amănuntelor.

Lady Russell, încredințată că Anne nu va primi îngăduința să pună mâna sau să fie de vreun ajutor în alegerea casei pe care aveau s-o cumpere, nu voia s-o zorească să plece atât de curând, ci dorea să facă tot ce-i sta în putință ca să rămână pe loc până va putea ea însăși s-o conducă la Bath, după Crăciun; dar având niște obligații personale, care trebuiau s-o îndepărteze din Kellynch pentru câteva săptămâni, i-a fost cu neputință să-i facă o invitație în lege, așa cum ar fi dorit; iar Anne, cu toate temerile ei de căldurile posibile ale lunii septembrie în toată alba strălucire a localității Bath, și mândrită să renunțe la gustul atât de dulce și atât de melancolic al lunilor de toamnă la țară, nu a socotit, ținând seama de toate cele de mai sus, că ar fi potrivit să rămână. Ar fi fost mai firesc și mai înțelept, și ar fi avut de înfruntat mai puțină suferință plecând cu ceilalți.

S-a întâmplat totuși ceva care i-a impus un alt soi de povară. Mary, adeseori ușor suferindă și întruna făcând mare caz de

indispozițiile ei și oricând gata s-o cheme pe Anne când se întâmpla așa ceva, nu se simțea bine; și, prevăzând că nu va avea nici măcar o zi de sănătate cât e toamna de lungă, a poftit-o pe Anne sau, mai curând, i-a pretins să vie, fiindcă numai poftire nu se poate numi aceea de a veni la Uppercross Cottage să-i suportei tovărășia atâta timp cât va pofti ea, în loc de a te duce la Bath.

— Nu mă pot descurca fără Anne, argumenta Mary, iar răspunsul lui Elizabeth suna cam așa:

— Atunci mai bine-ar fi să rămână; sunt sigură, căci nimeni n-are nevoie și n-o dorește pe Anne la Bath.

Să fii cerută că ești bună la ceva, fie chiar într-un fel nepotrivit, e oricum mai bine decât să fii lepădată ca bună de nimic; și Anne, bucuroasă că fusese socotită de oarecare folos, bucuroasă să-și organizeze un program ca o obligație, și firește fără nicio părere de rău că decorul acelu program va fi la țară, și încă în locurile ei dragi, cu dragă inimă a încuviințat numaidecât să rămână.

Invitația făcută de Mary a rezolvat toate problemele care o necăjeau pe lady Russell, și în consecință s-a stabilit repede și degrabă că Anne nu se va duce la Bath până când lady Russell n-o va lua cu ea, iar perioada de timp până atunci și-o va petrece împărțind-o între Uppercross Cottage și Kellynch Lodge.

Până aici părea că merge totul strună; dar lady Russell a fost aproape speriată când i-a ajuns la ureche greșeala gravă a unei părți din planul de la Kellynch Hall, și anume că doamna Clay a fost invitată să meargă la Bath cu sir Walter și cu Elizabeth în calitate de cel mai de seamă și prețios ajutor al acesteia din urmă, în toate treburile ce-o așteptau. Lady Russell a fost grozav de afectată că, dintre toate, s-a recurs tocmai la o asemenea măsură... a fost uimită, s-a întristat, ba chiar s-a temut..., iar

ofensa implicită la adresa lui Anne, anume că doamna Clay e de atât de mare folos, în timp ce Anne nu era de niciunul, ofensa aceea a constituit o foarte dureroasă înrăutățire a situației.

Cât despre Anne, ea se oțelise cu asemenea afronturi; dar își dădea seama de imprudența unor astfel de aranjamente cu aceeași pătrundere ca și lady Russell. Înzestrată cu un puternic spirit de observație, potolită și cu cunoașterea firii tatălui său, pe care adesea și le-ar fi dorit mai neînsemnate, își dădea seama că, dintr-o astfel de intimitate, niște urmări dintre cele mai serioase erau mai mult decât posibile pentru familia lui. Nu-și putea închipui că în clipa prezentă i-ar fi trecut tatălui ei prin cap așa ceva. Doamna Clay era plină de pistrui, avea un dinte proeminent, și încheietura mâinii îi era grosolană, toate acestea fiind subiectul unor crunte critici pe care sir Walter i le aducea, când nu era de față, dar, ce-i drept, era tânără și, fără îndoială, o femeie atrăgătoare: cu o minte ascuțită și neobosite maniere agreabile, dispunea de infinit mai multă și mai primejdioasă putere de atracție decât ar fi putut avea oricare alta, înzestrată doar cu farmec fizic. Anne a fost atât de copleșită de gradul unor astfel de primejdii, încât nu și-ar fi putut-o ierta să nu încerce să atragă atenția surorii sale. Nu prea trăgea ea nădejde că va reuși, dar Elizabeth, care în eventualitatea unei asemenea schimbări va fi cu mult mai de compătimit decât ea însăși, nu va avea niciodată, gândea Anne, motive întemeiate să-i reproșeze că nu i-a atras atenția, încunoscându-și-o.

Așadar a stat de vorbă cu ea și părea că n-a reușit decât s-o irite. Elizabeth nu putea concepe cum o bănuială atât de absurdă i-a putut trece prin cap și, plină de indignare, i-a răspuns în legătură cu fiecare dintre cei doi, cunoscându-le foarte bine poziția.

— Doamna Clay, a-nceput ea să spună cu foc, nu poate uita niciodată cine e; și cum îi știu mai bine sentimentele decât i le-ai

putea cunoaște tu, te pot încredința că, în privința căsătoriei, sentimentele ei sunt deosebit de virtuozitate; pot să-ți mai spun că blamează orice nepotrivire de situație sau de rang, mai tare decât majoritatea oamenilor. Iar cât despre tata, sincer îți spun că nu m-aș fi putut gândi ca lui, care a stat singur atâta amar de vreme de dragul nostru, să i se întâmple să fie tocmai acum bănuț. Dacă doamna Clay ar fi o femeie foarte frumoasă, aș recunoaște că ar fi o greșeală s-o am așa de mult timp lângă mine; nu că vreun lucru de pe lume, sunt sigură, l-ar împinge pe tata să facă o căsătorie degradantă, dar ar putea să sufere, să fie nenorocit. Dar biata doamna Clay care, cu toate calitățile ei, n-ar putea trece nicicând drept o persoană cât de cât drăguță! Cred într-adevăr că doamna Clay poate să stea aici în perfectă siguranță. Oricine ar putea crede că nu l-ai auzit niciodată pe tata vorbind despre nenorocita ei înfățișare, cu toate că știi bine că trebuie să-l fi auzit de vreo cincizeci de ori. Dintele cela al ei! Și pistruii aceia! Pe mine nu mă dezgustă pistruii ei atâta cât îl dezgustă pe tata; am văzut fața cuiva care nu e propriu-zis desfigurată de prezența cătorva, dar tata nu-i poate suferi. Trebuie să-l fi auzit cum vorbește despre pistruii doamnei Clay.

— E un defect care aproape nu contează, răspunse Anne, atunci când ai un fel plăcut de-a fi și astfel lumea ajunge să se poată împăca treptat cu el.

— Eu cred cu totul altfel, răspunse scurt Elizabeth. Un fel plăcut de-a fi poate să pună în valoare niște trăsături frumoase, dar nu poate nicidecum să schimbe unele evidente. Totuși, cum eu, în orice caz, am în această privință un interes mai mare decât l-ar putea avea oricine altul, socot că nu-i nevoie să-mi atragi atenția.

Anne își făcuse datoria... bucuroasă că se isprăvisese și nu lipsită de oarecare speranță că făcuse bine ce făcuse. Elizabeth,

deși jignită de bănuială, ar fi putut totuși să deschidă ochii asupra situației cu pricina.

Cel din urmă serviciu al echipajului cu patru cai avea să fie transportul lui sir Walter, al domnișoarei Elliot și al doamnei Clay la Bath. Grupul a plecat într-o dispoziție foarte bună, sir Walter fiind pregătit să primească închinăciunile respectuoase ale tuturor arendașilor profund mârniți și ale țăranilor cărora li s-a putut sugera să i se arate; tot atunci a părăsit domeniul și Anne, cu un soi de liniște dezolată, mutându-se la Kellynch Lodge, unde avea să-și petreacă prima săptămână.

Prietena ei nu se afla într-o dispoziție mai bună decât ea. Lady Russell a simțit în toată amploarea ei acea dispersare a familiei. Ținea la demnitatea familiei Elliot ca la propria ei respectabilitate, și relațiile lor zilnice ajunseseră prin obicei la mare preț. Era dureros să vezi locurile acelea părăsite și încă mai rău să te gândești la noii locatari pe mâna cărora au să încapă. Și, ca să poată scăpa de singurătatea și de melancolia unei așezări atât de schimbate și să fie plecată atunci când amiralul și doamna Croft vor sosi pentru întâia oară, lady Russell a luat hotărârea să pună capăt șederii ei în ziua în care se va despărți de Anne. Așa că urmau să se mute împreună, și Anne să se stabilească la Uppercross Cottage în prima etapă a călătoriei întreprinse de lady Russell.

Uppercross era un sat de-o întindere potrivită, care cu câțiva ani în urmă arăta de-un desăvârșit stil vechi englezesc; având numai două case mai chipeșe la înfățișare, față de cele ale slujitorilor și plugarilor... conacul moșierului, cu zidurile-i înalte, porțile-i mari, copacii bătrâni, trainic și învechit, și casa parohială îndesată și bine clădită, înconjurată de propria-i grădină, îngrijită, cu viță-de-vie și un păr, pe spalier, ca să le încadreze feres-trele; dar când s-a căsătorit tânărul moșier, așezarea a căpătat adaosul prețios al unei case de fermă, înălțată ca o vilă pentru

reședința lui; și reședința aceea, numită Uppercross Cottage, cu veranda ei cu ferestrele-i zăbrelite și cu alte podoabe pline de grație, era în stare să atragă privirea călătorului, tot atât cât și aspectul solid și impunător al conacului Great House, cu toate clădirile sale, situat cam la vreo patru sute de metri mai departe.

De multe ori șezuse Anne aici. Știa drumurile din Uppercross tot atât de bine cât și pe cele de la Kellynch. Cele două familii se întâlneau atât de des, atât de mult le sta în obicei să se ducă unii la alții la orice oră din zi, încât a fost aproape o surpriză pentru ea s-o găsească pe Mary singură; dar fiind singură, era aproape de la sine înțeles că se va plânge că-i e rău și că se simte deprimată. Deși cu mai multă avere decât sora ei mai mare, Mary n-avea nici înțelepciunea și nici firea lui Anne. Când îi era bine, simțindu-se mulțumită și îngrijită așa cum trebuie, atunci era într-o grozav de bună dispoziție și într-o minunată stare sufletească; dar o cât de mică supărare o doboră la pământ; nu mai știa ce să facă de câte ori se afla singură; și, moștenind într-o măsură considerabilă sentimentul de importanță al familiei Elliot, era gata oricând să adauge oricărei supărări și pe aceea de a-și închipui că e desconsiderată și prost tratată. Ca persoană, era inferioară celor două surori și, chiar când era în plină floare, nu s-a bucurat de alt prestigiu decât de-a fi „o fată drăguță”. Acum zăcea pe sofaua decolorată din salonașul ei drăguț, cândva mobilat elegant, care treptat ajunsese atât de ponosit din cauza scurgerii a patru veri și activității a doi copii; la ivirea surorii ei, a întâmpinat-o cu:

— Așa, în sfârșit ai venit! Începusem să cred că n-am să te mai văd niciodată. Mi-e atât de rău, încât abia mai pot vorbi. N-am văzut o ființă omenească de azi-dimineață!

— Îmi pare rău că te găsesc bolnavă, răspunse Anne. Joia trecută mi-ai trimis niște vești atât de bune despre starea ta!

— Da, am luat lucrurile ușor; totdeauna fac așa: dar eram departe de a fi bine la vremea aceea. Și nu cred să-mi fi fost vreodată în toată viața atât de rău cum mi-a fost toată dimineața asta... cât se poate de nepotrivit să fiu părăsită, pe cuvântul meu. Închipuie-ți că aș fi fost apucată așa, dintr-odată, de vreo criză oribilă, fără să fiu în stare să sun clopoțelul! Așadar, lady Russell n-a vrut să se arate. Nu cred să fi venit în casa asta de trei ori, cât a fost vara de lungă.

Anne i-a spus ceea ce se cuvenea și a întrebat-o despre soțul ei.

— O! Charles e plecat la vânătoare. Nu l-am mai văzut de azi-dimineață de la șapte. A ținut să se ducă, cu toate că i-am spus cât mi-e de rău. Mi-a răspuns că n-are să stea mult; dar nu s-a mai întors, și acum e aproape unu. Îți spun sincer că n-am văzut nici țipenie de om toată dimineața, cât a fost de lungă.

— Dar i-ai avut pe băiețelii tăi cu tine.

— Da, atâta timp cât le-am putut suporta zgomotul; dar sunt atât de zburdalnici, încă îmi fac mai mult rău decât bine. Micuțul Charles nu ascultă nici de-un cuvânt pe care i-l spun; iar Walter se face tot mai rău.

— Ei, lasă, îndată are să-ți fie mai bine, răspuse Anne cu voioșie. Știi doar că totdeauna te simți bine când vin. Ce mai fac vecinii tăi de la Great House?

— Nu pot să-ți spun nimic despre ei. N-am văzut pe niciunul dintre ei astăzi, afară de domnul Musgrove, care s-a oprit numai și a vorbit cu mine prin fereastră, fără să descalece de pe cal; și cu toate că i-am spus cât sunt de bolnavă, niciunul dintre ei n-a venit lângă mine. S-a întâmplat să nu mă potrivesc cu domnișoarele Musgrove, presupun, și iată-i că nu se mai abat deloc din calea lor.

— Poate că ai să-i vezi totuși, până nu trece dimineața. E încă devreme.

— Nu-i doresc deloc, crede-mă. Vorbesc și râd mult prea mult pentru gustul meu. Oh! Anne. Mi-e atât de rău! Foarte urât din partea ta că n-ai venit joi.

— Mary, draga mea, adu-ți aminte ce rânduri pline de bună dispoziție mi-ai trimis despre tine. Mi-ai scris cu niște cuvinte pline de nemaipomenită voioșie, spunându-mi că ești într-o stare perfectă cu sănătatea și că nu-i nicio grabă să vin; și astfel stând lucrurile, trebuie să-ți fi dat seama că dorința mea cea mai vie era să rămân cu lady Russell până la urmă; și, în afară de sentimentele mele față de ea, am fost la drept vorbind atât de prinsă de treburi, am avut atâtea de făcut, încât n-aș fi putut cu ușurință să fi plecat de la Kellynch mai curând.

— Doamne Dumnezeu! Dar ce-ai fi putut *tu* să ai de făcut?

— O mulțime de lucruri, te asigur. Mai multe decât îmi pot veni în minte pe moment; dar pot să-ți spun câteva. Am făcut un duplicat după catalogul cărților și tablourilor tatei. Am fost de mai multe ori în grădină cu Mackenzie, încercând să-mi dau seama și să-l fac să înțeleagă care dintre plantele lui Elizabeth sunt pentru lady Russell. A trebuit să-mi aranjez și toate micile mele treburi... să-mi împart cărțile și notele de muzică, să-mi fac din nou toate cuferele, deoarece nu înțelesesem la timp ce intenții se formulaseră în privința furgoanelor. Și încă un lucru a trebuit să mai fac, Mary, de o natură mai grea și mai oboșitoare: să mă duc aproape în fiecare casă din parohie și să-mi iau într-un fel rămas-bun. Mi s-a spus că oamenii doreau s-o fac. Dar toate lucrurile astea iau o grămadă de timp.

— Eh! fie!... și, după un moment de răgaz; Dar nu m-ai întrebat un cuvânt despre cina noastră de ieri de la familia Pooles.

— Așadar ai fost? Nu te-am mai întrebat, fiindcă trăsesem concluzia că trebuie să fi fost silită să renunți la petrecere!

— A! nu; m-am dus. Ieri mi-a fost foarte bine: n-am avut nimic până astăzi dimineață. Ar fi fost ciudat de nu mă duceam.

— Îmi pare foarte bine că te-ai simțit destul de bine și sper că ați petrecut minunat.

— E! nimic deosebit. Totdeauna știi dinainte cum va fi cina și cine are să mai fie acolo. Și e atât de incomod să nu ai echipajul propriu! Domnul și doamna Musgrove m-au luat cu ei și eram așa de înghesuiți! Amândoi sunt grași și ocupă așa de mult loc! Și domnul Musgrove totdeauna șade în față. Așa că am stat înghesuită pe bancheta din spate cu Henrietta și Louisa. Și cred probabil că răul meu de astăzi se datorează tocmai acelei înghesuieli.

Perseverența în răbdare, ușor stăruitoare, și voioșia oarecum silită ale lui Anne i-au adus aproape vindecarea lui Mary. În scurt timp s-a văzut în stare să se așeze pe canapea, ba chiar a început să creadă că s-ar putea ridica de pe ea la vremea cinei. Apoi, uitând să se mai gândească la asta, într-o clipă s-a dus în capătul celălalt al camerei ca să aranjeze un buchet de flori – să-l facă mai frumos; după aceea s-a apucat să-și mănânce gustarea rece; și, în sfârșit, după aceea, s-a simțit destul de bine ca să propună o mică plimbare.

— Unde să mergem? a întrebat ea când erau gata de plecare. Bănuiesc că n-ai să vrei să facem o vizită la Great House, atâta timp cât n-au venit ei să te vadă?

— Ba în privința asta n-am nicio obiecție, răspunse Anne. Niciodată nu mi-ar trece prin minte să fac atâta caz cu niște oameni pe care-i cunosc așa de bine, cum sunt doamna și domnișoarele Musgrove.

— Vai! dar ele ar trebui să vină să te vadă cât mai curând cu putință. Ele ar trebui să-și dea seama de ceea ce ți se cuvine ca soră *a mea*. Cu toate acestea, am putea totuși să mergem până la

ele și să stăm puțin timp; și, făcând asta, vom putea gusta și plimbarea.

Asemenea soi de relații, Anne le-a socotit totdeauna nesăbuite; dar încetase de mult să se mai trudească să le împiedice, fiind încredințată că, deși de fiecare parte existau subiecte continue de gălceavă, totuși niciuna dintre familii nu putea fără ele. Așadar s-au dus la Great House ca să stea o jumătate de ceas încheiată în salonul pătrat de modă veche, cu un covoraș mic și cu parchetul lustruit, căruia fiicele de-acum din casă îi dau treptat un aspect de învălmășeală prin adaosul unui clavier, al unei harpe, al unor etajere cu flori și măsuțe puse unde nu te aștepți. Vai! dac-ar putea ființele din portretele fixate pe lambrouri, dac-ar putea gentilomii în catifea cafenie și doamnele îmbrăcate în satinuri albastre să vadă ce se întâmplă, să-și dea seama de asemenea răsturnare a rânduiei și a îngrijirii! Înseși portretele păreau că privesc pline de uimire.

Familia Musgrove, de altfel ca și casa lor, era într-un soi de schimbare, poate în progres. Tatăl și mama, două exemplare în vechiul stil englezesc, iar tinerii, în cel nou. Domnul și doamna Musgrove erau oameni tare cumsecade; prietenoși și ospitalieri, cu nu cine știe ce educație și deloc eleganți. Copiii lor aveau concepții și deprinderi mai moderne. Familia era numeroasă, dar singurele vlăstare mai mari, în afară de Charles, erau Henrietta și Louisa, domnișoare tinere de nouăsprezece și douăzeci de ani, care aduseseră cu ele de la o școală din Exeter tot stocul obișnuit de cunoștințe și talente și trăiau în clipa de față, ca mii de alte domnișoare, în scopul de a fi la modă, fericite și vesele. Hainele de pe ele aveau toate perfecțiunile posibile, fețele le erau destul de drăguțe, dispoziția grozav de bună, manierele firești, degajate și plăcute; acasă la ele își dădeau importanță, iar prin alte părți se bucurau de trecere. Anne le-a socotit

totdeauna ca pe unele dintre cele mai fericite fapte dintre cunoștințele sale; dar, cu toate acestea, ferită – așa cum suntem cu toții, datorită unui oarecare sentiment pașnic de superioritate – de dorința de schimbare, n-ar fi renunțat pentru nimic în lume la concepția ei mai rafinată și mai cultivată, în schimbul tuturor plăcerilor acelor fete; și nu le invidia pentru nimic, afară doar de cea bună înțelegere în aparență perfectă și de cea afecțiune mutuală atât de jovială, pe care ea aproape că nu le cunoscuse cu niciuna dintre surorile ei.

Au fost primite cu multă cordialitate. Nimic nu păru să fie nelalocul său din partea familiei de la Great House, ceea ce ar fi fost în general cel din urmă lucru de blamat, după cum prea bine știa Anne. Jumătatea de oră s-a scurs în conversații destul de plăcute, și, la sfârșit, Anne n-a fost câtuși de puțin surprinsă că plimbării lor li s-au adăugat și cele două domnișoare Musgrove, și asta, la invitația stăruitoare a surorii ei, Mary.